

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

EU-oikeus ja tietosuoja

Hanna-Mari Kotivuori

Pöytäkirja

28.9.2020

VN/3063/2020

Positiivinen luottotietorekisteri ja maksuhäiriömerkinnät - ohjausryhmän kokous

Aika 28.9.2020

Paikka Skype-kokous

Paikalla Pekka Timonen (pj), OM
Leena Mörttinen, VM
Irja Peltonen, VM
Antti Neimala, TEM
Katja Taipalus, Suomen Pankki
Tuija Taos, RVV
Paula Hannula, KKV
Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto
Juha Pantzar, Takuusäätiö
Lea Mäntyniemi, Finanssiala

Asiantuntijat

Arto Leinonen, VM

Antti Makkonen, VM

Terhi Holmstöm, Verohallinto

Virpi Pikkarainen, Verohallinto

Ohjausryhmän sihteeri

Hanna-Mari Kotivuori, OM, Demokratia- ja julkisoikeusosasto, EU-oikeus ja tietosuoja, S-posti oikeusministerio@om.fi

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen ja todettiin paikalla olijat.

2. Hyväksyttiin esityslista muutettuna siten, että asiakohdaksi 4 lisättiin hankkeen aikataulu ja resurssit.

3. Hanna-Mari Kotivuori esitteli lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän ehdotuksen rekisterin tietosisällöksi ennalta jaetun muistion ja diojen mukaisesti. Linjausten katsottiin kehittyneen hyvään suuntaan. Käydyissä keskusteluissa kiinnitettiin erityisesti huomiota ilmoitusvelvollisten piirin kattavuuteen, yli 60 päivää kestäneiden maksuviivetietojen näkymiseen luottotietoraportilla sekä luottotietoraportin sisältämiin luottokohtaisiin tietoihin. Esille otettiin myös rekisteröitävien henkilöiden piirin määrittely. Tietojen päivitystiheyden ja säilytysajan osalta ehdotus hyväksyttiin ilman keskustelua sellaisenaan.

Tietojen ilmoitusvelvollisuuden osalta esillä oli toimilupa- ja rekisteröintiedellytysten piirin ulkopuoliset luotonantajat, kuten ns. pikavippiyritykset, joiden osalta pidettiin tärkeänä, että ilmoitusvelvollisuus koskee myös ulkomailta käsin Suomessa toimivia yrityksiä. Keskustelussa todettiin, että kyseiset yritykset kuuluisivat ehdotuksen mukaan velvoitteen piiriin. Puheenjohtaja totesi keskustelun päätteeksi, että jatkotyössä tulee ottaa huomioon näiden yritysten ilmoitusvelvollisuus ja valvonta.

Ohjausryhmässä keskusteltiin ajantasaisten, yli 60 päivää kestäneiden maksuviivetietojen esittämisestä luottotietoraportilla. Eräänntyneiden, mutta maksamattomien maksuerien katsottiin vaikuttavan välittömästi luotonhakijan maksukyvyyn ja ylivelkaantumisriskin arviointiin. Osa piti ajantasaisia maksuviivetietoja olennaisena arviointaessa luotonhakijan maksukykyä ja ehkäistäessä ylivelkaantumistilanteita. Tästä syystä esitettiin, että 60 päivän sijasta aikaraja tulisi laskea 30 päivään. Osa puolestaan suhtautui maksuviivetiedon mukaan ottamiseen varauksellisesti erityisesti siitä syystä, että maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämistä koskevia linjauksia ei ole vielä tehty. Puheenjohtaja totesi yhteenvetona, että maksuviivetietojen esittämisen mahdollisuus luottotietoraportilla pidetään mukana, mutta asian lopullinen ratkaiseminen edellyttää vielä jatkovalmistelua. Lainsäädäntöä valmistelevaa alatyöryhmää evästettiin arvioimaan jatkovalmistelussa ohjausryhmän jäsenten esittämiä huolenaiheita.

Keskusteltiin rekisteriin merkittävien henkilöiden piirin määrittelystä. Kokouksessa esitettiin, että rekisteröitävien henkilöiden piiriin kuuluisivat ne luonnolliset henkilöt, joilla on suomalainen henkilötunnus. Todettiin, että työryhmän esityksessä tarkoitetuilla luonnollisilla henkilöillä, joilla on Suomessa tilapäinen tai vakituinen kotipaikka, on käytännössä yleensä suomalainen henkilötunnus. Tarkoitus on, että luotonhaki-
jan asuminen Suomessa voidaan tarkistaa väestötietojärjestelmästä.

Luottotietoraporttiin sisällytettävien tietojen osalta tuotiin esille, että rekisteristä tulisi näkyä, miten luotonantajat käyttävät rekisteriä. Luottokohtaisten maksuerien ilmoittamista pidettiin eräässä puheenvuorossa kilpailunäkökohtien vuoksi ongelmallisenä ja ehdotettiin, että tiedot esitettäisiin yhteissumman muodossa kaikista luotoista. Todettiin, että lainsäädäntöä valmistelevan alatyöryhmän laatima ehdotus perustuu sille, minkä tyyppisiä tietoja jo nykyisessä luottokäytännössä luotonhakilta hankitaan. Käytiin keskustelua myös alkuperäisen luoton myönnettyä määrää koskevan tiedon tarpeellisuudesta. Todettiin, että tieto on tärkeä. Siitä näkyy esimerkiksi, lyheneekö lainan pääoma ja onko otettu useampi luotto lyhyen ajan sisällä. Puheenjohtaja totesi, että jatkovalmistelussa tulee vielä selvittää mahdollisten kilpailullisten näkökohtien vaikutusta luottotietoraportin lopulliseen sisältöön.

Puheenjohtaja totesi yhteenvedona, että tietosisällön osalta valmistelua jatketaan muistiossa ehdotetun pohjalta ottaen huomioon kokouksessa esitetyt näkökohdat.

4. Käytiin keskustelu valmistelun aikataulusta ja resursseista. VM totesi resursoinnin jatkuvan aiemmin suunnitellun mukaisesti.

5. Arto Leinonen esitteli toiminnallisen työryhmän ehdotuksen positiivisen luottotietorekisterin maksullisuudesta ennalta lähetettyjen dioiden mukaisesti. Erityisesti keskustelua herätti kustannusten periminen yritykseltä sekä käytettävä maksuperuste.

Kustannusten perimisen osalta kokouksessa esitettiin, ettei yrityksiltä perittäisi lainkaan käyttökustannuksia, koska yrityksille aiheutuu mittavia kustannuksia nykyjärjestelmien muuttamisesta. Maksuperusteen osalta esitettiin, että tulisi tutkia myös muita vaihtoehtoisia veloituserusteita, kuten myönnettyjen luottojen perusteella maksettavaa vuosimaksua. Osa katsoi luotonantajien hyötyvän tiedoista ja säästävän kustannuksissa ja piti reiluna, että se, jota rekisteri eniten palvelee, myös osallistuu kustannuksiin. Käyttäjille tulevien kustannusten osalta esitettiin huolta myös

mahdollisesta luottotietoraportin supistumisesta erityisesti maksuviivetietojen osalta, mikä vaikuttaisi heikentävästi luottotietoraportin hyödynnettävyyteen luotonantotarkoituksissa.

Puheenjohtaja totesi yhteenvedona, että tietojen ilmoittaminen rekisteriin ja rekisterin viranomaiskäyttö olisi maksutonta. Rahoitusala piti puolestaan perusteltuna, ettei alaa rasiteta käyttökustannuksilla, vaan käyttö olisi maksutonta. Rekisterin käyttöä koskevan maksun osalta asiaa arvioidaan jatkovalmistelussa vielä uudelleen ja pohditaan muita mahdollisia vaihtoehtoja veloitusperusteiksi. Rekisterin perustamiskulut jäisivät valtion vastattaviksi. Maksujen määrääminen jätetään rekisterinpitäjälle.

6. Kokouksessa ei ollut esillä muita asioita.

7. Seuraava kokous on 28.10 klo 9-11.

8. Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Lainsäädäntöneuvos

Hanna-Mari Kotivuori